

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Zuzany Břízové a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. D. T.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Velvyslanectví České republiky v Hanoji**, se sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnamská socialistická republika, zast. obecným zmocněncem JUDr. Michalem Koukalem, Ph.D., pracovníkem vizového odboru Ministerstva zahraničních věcí, se sídlem Hradčanské náměstí 5, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 8. 2017, čj. 2968/2017-HANOI-II, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 7. 2019, čj. 15 A 218/2017-43,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 7. 2019, čj. 15 A 218/2017-43, **se ruší.**
- II.** Usnesení žalovaného ze dne 30. 8. 2017, čj. 2968/2017-HANOI-II, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši **24 456 Kč**, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný usnesením ze dne 30. 8. 2017 rozhodl, že žádost žalobce o udělení dlouhodobého pobytu za účelem zaměstnání (žádost o zaměstnaneckou kartu) je nepřijatelná podle § 169h odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, neboť si žalobce předem nesjednal termín podání žádosti způsobem, který byl stanoven zastupitelským úřadem, a žádost nebyla podána osobně (§ 169h odst. 3 téhož zákona).

[2] Proti usnesení žalovaného se žalobce bránil žalobou u krajského soudu. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem specifikovaným v záhlaví. Za stěžejní považoval, že žalobce nejprve pověřenému pracovníkovi žalovaného předložil žádost o zaměstnaneckou kartu v termínu,

který si sjednal pro podání žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem podnikání. O této žádosti žalovaný rozhodl žalobou napadeným rozhodnutím, kterým ve smyslu § 169h odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců shledal žalobcem uplatněnou žádost nepřijatelnou. Dle krajského soudu bylo tímto řízení o této žádosti uzavřeno. Teprve po předání tohoto žalobou napadeného usnesení žalobce prostřednictvím zástupce předal pracovníkovi žalovaného žádost o upuštění od osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu společně s opětovně uplatněnou žádostí o zaměstnaneckou kartu. O této opakované žádosti, u které žalobce žádal též o upuštění od podmínky osobního podání, bylo zahájeno nové řízení o žádosti, o které žalovaný usnesením ze dne 29. 9. 2017 rozhodl tak, že žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti zamítl a řízení o udělení zaměstnanecké karty v téže věci zastavil (bod 24 napadeného rozsudku). V bodu 25 rozsudku pak krajský soud dovodil, že pokud žalobce s prvně podanou žádostí o zaměstnaneckou kartu nepožádal o upuštění od povinnosti jejího osobního podání, musel žalovaný jeho žádost vyhodnotit jako nepřijatelnou podle § 169h odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Na základě toho krajský soud uzavřel, že tedy na žalobcem podanou žádost nelze hledět jako na „nouzově“ podanou (bod 27 tamtéž).

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítl, že žádost podal nouzovým způsobem. Přitom poukázal na řadu rozhodnutí, v nichž NSS řešil různé aspekty bariér, které žalovaný, resp. Ministerstvo zahraničních věcí, vytvořilo proti přehlčení zastupitelských orgánů žádostmi o pobytové oprávnění.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nabídl rozbor judikatury vztahující se k jeho činnosti. Navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl. Žalovaný má za to, že nelze za nouzově podané považovat takové žádosti, které nejsou doprovázené žádostí o upuštění od osobního podání, neboť správní orgán si nemůže domýšlet, proč byla žádost podána v rozporu s objednáním termínu a jaké důvody k tomu žadatele vedly.

[5] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Ze spisového materiálu plyne, že si stěžovatel v systému Visapoint zaregistroval termín pro podání žádosti o dlouhodobé vízum za účelem podnikání. Dne 30. 8. 2017 se dostavil k žalovanému a podal žádost o zaměstnaneckou kartu. Tuto žádost žalovaný prohlásil za nepřijatelnou (napadené usnesení ze dne 30. 8. 2017), neboť si stěžovatel předem nesjednal termín k podání žádosti a žádost nebyla podána osobně. K žádosti o zaměstnaneckou kartu byla přiložena také žádost o upuštění od osobního podání žádosti. Ze spisového materiálu nelze seznat, zda průběh podávání žádostí proběhl tak, jak popisoval žalovaný v usnesení ze dne 29. 9. 2017, tedy že nejprve stěžovatel podal samotnou žádost o zaměstnaneckou kartu a až ve chvíli, kdy mu byla vrácena, ji obratem podal znovu spolu se žádostí o upuštění od osobního podání žádosti, anebo stěžovatel rovnou podal žádost o zaměstnaneckou kartu spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti. Ze správního spisu ovšem vyplývá, že se stěžovatel v rámci různých dnů šestkrát pokusil o registraci termínu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt, která ovšem skončila vždy neúspěšně.

[8] NSS předesílá, že ve skutkově téměř totožných kauzách již rozhodoval rozsudky ze dne 15. 8. 2019, č.j. 10 Azs 104/2019-36 a ze dne 22. 10. 2019, č.j. 10 Azs 280/2019-39,

pokračování

v nichž jiní cizinci podávali u žalovaného žádost o pobytové oprávnění dne 1. 9. 2017 a byli zastoupeni i stejným zástupcem. NSS z těchto rozsudků vychází i ve věci nyníjší.

[9] NSS nijak nezpochybňuje povinnost podat žádost o vybrané pobytové tituly osobně (§ 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Je si také vědom „změkčující“ úpravy v § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, dle něhož zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. V posuzované kauze žalovaný považoval stěžovatelovu žádost za nepřijatelnou, jelikož stěžovatel si (dle něj) předem nesjednal termín podání žádosti o udělení dlouhodobého víza nebo žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému pobytu způsobem stanoveným tímto zákonem [§ 169h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] a současně žádost nepodal osobně (§ 169h odst. 3 téhož zákona). Současně platí, že pokud je *žádost nepřijatelná, řízení není zabájeno a na žádost se hledí, jako by nebyla podána; tuto skutečnost ministerstvo nebo zastupitelský úřad cizinci písemně sdělí včetně důvodu nepřijatelnosti, učiní o ní usnesení do spisu a vrátí tiskopis žádosti, veškeré předložené doklady* (§ 169h odst. 3 cit. zákona ve znění do 30. 7. 2019).

[10] Pro NSS je klíčovým aspektem tohoto případu, že stěžovatel si nebyl schopen v přiměřeně dlouhé době sjednat termín pro podání žádosti o dlouhodobý pobyt a potažmo zaměstnaneckou kartu v systému Visapoint, který byl judikaturou NSS označen za nefunkční.

[11] V situaci dlouhodobě prakticky nefunkčního systému Visapoint totiž třeba považovat za řádně podané i takové žádosti, které se do dispozice zastupitelského úřadu dostaly nestandardním postupem (např. jako příloha stížnosti proti postupu jeho pracovníka). Podání žádosti nouzovým způsobem je totiž v podstatě jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu žalovaný neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podat žádost postupem zákonem standardně předpokládaným. Za takových okolností pak není rozhodné, zda žadatel současně s nouzově podanou žádostí podal také žádost o upuštění od osobního podání žádosti (v podrobnostech viz rozsudky rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS, a ze dne 30. 5. 2017, čj. 7 Azs 227/2016-36, č. 3603/2017 Sb. NSS a zejména již cit. rozsudek 10 Azs 104/2019, bod 18). NSS z vlastní rozhodovací činnosti dobře ví, jaké podmínky ještě na podzim 2017, tj. po tom, co rozšířený senát vydal právě cit. rozsudky, panovaly u zastupitelského úřadu v Hanoji. Nefunkčnost tamního registračního systému Visapoint přetrvávala navzdory důrazné kritice nadále, a to zejména ohledně podávání žádostí o zaměstnanecké karty. Žadatelé proto sahalí po nouzových způsobech jejich podávání, což je i případ nyníjšího stěžovatele. Jeho marné pokusy o registraci příslušného termínu žalovaný nijak nezpochybňoval, naopak v nich spatřoval potvrzení jím kýžené „funkčnosti“ systému Visapoint.

[12] S ohledem na shora uvedené měl žalovaný hledět na stěžovatelovu žádost o zaměstnaneckou kartu jako na účinně podanou, neboť využil nouzový způsob podání žádosti, Nebylo mu totiž umožněno, aby si v přiměřené době lidsky důstojným způsobem sjednal termín pro podání žádosti o zaměstnaneckou kartu. Otázka, zda byly či nebyly splněny podmínky pro upuštění od jejího osobního podání, tedy již není podstatná.

[13] Proto je v nyní projednávané věci nerozhodné, zda žádost o upuštění od osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu byla podána *následně* po tom, co žalovaný prvně podanou žádost o vydání zaměstnanecké karty zamítl, či zda tato žádost byla podána již na počátku *společně* s „prvotní“ žádostí o vydání zaměstnanecké karty.

[14] NSS tedy shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku krajského soudu přistoupil také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.]. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel měl úspěch, má tedy právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i kasační stížnosti. NSS je posledním soudem, který o věci rozhodl. Proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení.

[16] V řízení o žalobě představovaly náklady řízení stěžovatele soudní poplatky, odměnu a hotové výdaje zástupce, který učinil tři úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby ze dne 28. 9. 2017 a replika k vyjádření žalovaného ze dne 20. 12. 2017; § 1 odst. 1, § 7 bod 3, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částku 9 300 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 900 Kč (3 × 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce je plátcem DPH, proto se náklady řízení zvyšují o částku 2 142 Kč. Odměna a hotové výdaje zástupce činí 12 342 Kč, soudní poplatek za žalobu 3 000 Kč; celkem tedy náklady řízení o žalobě činí částku ve výši 15 342 Kč.

[17] V řízení o kasační stížnosti pak zástupce stěžovatele učinil jeden úkon právní služby (doplnění důvodů kasační stížnosti) v hodnotě částky 3 100 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 300 Kč. Tyto náklady se dále zvyšují o částku 714 Kč odpovídající DPH. Odměna a hotové výdaje zástupce v řízení o kasační stížnosti tedy činí 4 114 Kč, soudní poplatek za kasační stížnost činí 5 000 Kč. Náklady stěžovatele v řízení o kasační stížnosti činí částku ve výši 9 114 Kč.

[18] Žalovaný je proto povinen stěžovateli k rukám jeho zástupce uhradit náhradu nákladů soudních řízení ve výši 24 456 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. srpna 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu